

GØR VERDENSMÅL TIL VORES MÅL MINIVERSION

Dette er en smagsprøve på nogle af målepunkterne fra Vores Mål-projektet, som er fremkommet med forslag til i alt 197 danske målepunkter for en mere bæredygtig verden

KORT OM VORES MÅL

De 17 verdensmål blev vedtaget af verdens ledere på FN's generalforsamling i 2015 for at sikre en udvikling frem mod en langt mere bæredygtig verden i 2030. 'Tænk globalt, handl lokalt' var i en periode et centralt motto om bæredygtighed. I dag vil man nok snarere både sætte et globalt og et lokalt fokus, der understreger behovet for global handling og for et samarbejde landene imellem med fokus på bæredygtighed og udvikling på den ene side, og på betydningen af de lokale handlinger for at opfylde den globale dagsorden på den anden side.

Det er præcis det, Vores Mål og de danske målepunkter handler om. Vores Mål har haft til formål at indsamle forslag til danske målepunkter, der er en præcisering af og et supplement til verdensmålene og de 231 globale indikatorer eller målepunkter, der er formuleret af FN.

De danske målepunkter er skabt inden for rammen af de 17 verdensmål for at understrege, at der er brug for både global og lokal handling. Danmark har som nation og som medlem af FN forpligtet sig til at opfylde de globale verdensmål og har samtidig forpligtet sig til at udarbejde, implementere og løbende revidere en national handlingsplan for verdensmålene.

De danske målepunkter, der er skabt med mange tusind bidrag fra borgere, virksomheder, organisationer og eksperter i fællesskab, er et udtryk for, hvad befolkningen

synes er vigtigt, når det gælder social, økonomisk og ressourcemæssig bæredygtighed i Danmark. Forslagene til målepunkter kan anvendes til at måle udviklingen inden for de respektive verdensmål og delmål i en dansk kontekst.

Vores Mål er skabt i et samarbejde mellem 2030-panelet og Danmarks Statistik. Danmark Statistik har fra et tidligt tidspunkt spillet en central rolle i det danske arbejde med verdensmålene ved at engagere sig i 2030-dagsordenen allerede under forhandlingerne i FN som et af de første nationale statistiskbureauer i verden, og har derpå bistået med måling af den danske status på FN's indikatorer.

Vores Mål er støttet af Industriens Fond, Lundbeckfonden, Nordea-fonden, Realdania og Spar Nord Fonden og er gennemført af Danmarks Statistik i samarbejde med Deloitte, der har indgået i et partnerskab med Geelmuyden Kiese, Dansk Energi Management, Sweco, Kraka Advisory, Roskilde Universitet og Aalborg Universitet. En styregruppe med repræsentanter fra fondene, Folketingets 2030-netværk, 2030-panelet og Danmarks Statistik har vejledt projektteamet i gennemførelsen af Vores Mål.

Denne miniudgave giver en smagsprøve på de danske målepunkter – du kan hente den fulde hovedrapport med alle 197 målepunkter her: www.dst.dk/voresmaal

Projektet i tal

VERDENSMÅL 11: BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND

Vi skal gøre byer, lokalsamfund og bosættelser inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige

Et globalt perspektiv

Mere end halvdelen af verdens befolkning bor nu i byområder, og vandringer fra land til by synes at fortsætte. I 2050 forventes to tredjedele af jordens befolkning at bo i byer. Det giver både udfordringer og muligheder. De mange store byer i verden bruger meget store mængder mad, vand og andre ressourcer og producerer meget affald, der skal håndteres. Men byerne giver også mulighed for at bruge ressourcer og håndtere affald mere effektivt, idet mange mennesker bor på koncentrerede steder. På samme baggrund har byerne en stor udfordring med luftforurening fra intensiv transport. Omvendt giver befolkningstætheden samtidig bedre muligheder for at løse udfordringen, blandt andet via mere og bedre offentlig transport, der også kan gøre det nemmere for eksempelvis ældre og personer med handicap at bevæge sig rundt i lokalområdet og derved tage del i samfundslivet.

Den måde, vi indretter vores byer, lokalsamfund og boligområder på, er derfor afgørende for at sikre en bæredygtig udvikling globalt. Verdensmål 11 handler netop om at gøre byer, lokalsamfund og boligområder inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige. Heri ligger også, at mennesker har adgang til boliger, transport, kultur og faciliteter under hensyntagen til at minimere belastningen af miljø og klima og give alle lige muligheder.

Et dansk perspektiv

Danmark ligger i top i en international sammenhæng, hvad angår bæredygtighed og livsvilkår i byerne. Danmark er også blandt de førende lande indenfor byplanlægning, og stort set alle har adgang til boliger og basale services såsom vand, sanitet, energi og transportfaciliteter. Men der er også områder, hvor vi kan skabe mere inkluderende, grønne og bæredygtige byer og lokalsamfund, og Danmark står, ligesom resten af verden, over for at skulle styre risici og tilpasse adfærd, teknologier og regulering til den negative påvirkning af særligt klima og miljø såvel som befolkningsvæksten i byerne.

Forud for Vores Mål-projektet blev pilotprojektet "Baseline for verdensmålene – verdensmål 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund" gennemført. Pilotprojektet blev afsluttet i januar 2019, og anbefalingerne til baseline for delmålene 11.1-11.7 har bidraget med kvalificerede input til denne rapport's anbefalinger til danske målepunkter. Pilotprojektet danner dermed på lige fod med input fra inddragelsesaktiviteterne i Vores Mål grundlaget for for-

slagene til målepunkter for verdensmål 11. Pilotprojektet omhandlede ikke delmål 11.a-11.c, hvorfor baggrundsmaterialet for disse delmål alene bygger på input fra dette projekts inddragelsesfase og eksperter input.

I en dansk sammenhæng handler verdensmål 11 om forskellige aspekter af en bæredygtig udvikling i byer og lokalområder. Der er især fokus på inklusion og lige muligheder i forhold til blandt andet indkomst og handicap, transport og bevægelighed i byrummet, trivsel og faciliteter, miljø og klima, samt sikkerhed i forhold til at bruge by- og lokalområdet. I inddragelsesaktiviteterne har deltagerne fremhævet den økonomiske byrde i forhold til boliger især i byerne, socioøkonomiske forskelle mellem byer og landdistrikter, ejer- og lejeboliger, såvel som omfanget af boliger, der er i fysisk dårlig stand og sundhedsskadelige at bo i. Der har været forslag om at måle, hvor attraktivt det er at bo i landdistrikter. Den kollektive trafik blev set som vigtig, og herunder særligt tilgængeligheden af den kollektive transport for ældre og personer med nedsat mobilitet samt prisen for transport. Debatten om kultur og kulturarv har haft fokus på omfanget af den offentlige støtte til kulturinstitutioner og kommunernes økonomiske bidrag til frivilligt arbejde indenfor sport og sociale aktiviteter. Beskyttelse af bevaringsværdige bygninger og bymiljøer er ligeledes blevet fremhævet.

Miljø og klima har stået centralt i debatten, herunder håndtering af affald, energiforsyning og energieffektivitet i bygninger og den deraf afledte miljøbelastning, samt udbredelsen af kommunale, regionale og landsdækkende planer og politikker indenfor energi og miljø. Eftersom naturkatastrofer sjældent har fatale følger i en dansk sammenhæng, har fokus rettet sig mod kommunernes planlægning for at imødegå skader som følge af stigende nedbørsmængder og vandstandsstigninger. I forhold til Danmarks støtte til udviklingslandene er det blevet foreslået at opgøre andelen af danske udviklingsbistand målrettede byer.

Danske målepunkter

Tabel 11 på næste side indeholder en kort præsentation af 14 forslag til nye danske målepunkter og desuden 18 øvrige forslag til nye danske målepunkter for verdensmål 11 fordelt på ti delmål. De respektive forslag til nye danske målepunkter beskrives efter tabellen.

Tabel 11. Forslag til danske målepunkter for verdensmål 11

	<p>DELMÅL 11.1. BYG SIKRE BOLIGER TIL EN OVERKOMMELIG PRIS</p> <p>Inden 2030 skal alle sikres adgang til egnede og sikre boliger til en overkommelig pris med adgang til grundlæggende tjenesteydelser, og slumkvarterer skal opgraderes.</p>
<p>FN indikator(er): 11.1.1. Andel af bybefolkning, der lever i slumkvarterer, uformelle bebyggelser eller uegnede boligforhold</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: 11.1.i. Oplevet økonomisk boligbyrde 11.1.ii. Udvikling i den økonomiske boligbyrde</p> <p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beboelse i udsatte boligområder • Ventetid til behandling af sager om botilbud • Udvikling i husleje i almene boliger
	<p>DELMÅL 11.2. SKAB BILLIGE OG BÆREDYGTIGE TRANSPORTSYSTEMER</p> <p>Inden 2030 skal der skabes adgang for alle til sikre, tilgængelige og bæredygtige transportsystemer til en overkommelig pris, trafikikkerheden skal forbedres bl.a. ved at udbygge den kollektive trafik med særlig hensyn til behov hos sårbare befolkningsgrupper, kvinder, børn, personer med handicap og de ældre.</p>
<p>FN indikator(er): 11.2.1. Andel af befolkning, der har nem adgang til offentlig transport, fordelt på køn, alder og personer med handicap</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: 11.2.i. Prisudvikling for offentlig transport 11.2.ii. Oplevet tilgængelighed til kollektiv transport</p> <p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afstand til offentlig transport for ældre og personer med handicap • Andel togstationer med niveaufri adgang
	<p>DELMÅL 11.3. GØR BYERNE INKLUDERENDE OG BÆREDYGTIGE</p> <p>Inden 2030 skal byudvikling gøres mere inkluderende og bæredygtig, og kapaciteten til en inddragende, integreret og bæredygtig boligplanlægning og forvaltning i alle lande skal styrkes.</p>
<p>FN indikator(er): 11.3.1. Forholdet mellem arealanvendelsesraten (LCR) og befolkningstilvækst 11.3.2. Andel af byer med en direkte inddragelse af civilsamfundet i byplanlægning og forvaltning, som opererer regelmæssigt og demokratisk</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: 11.3.i. Antal byggerier og byområder med bæredygtighedscertificering 11.3.ii. Niveau for energimærkninger i danske bygninger 11.3.iii. Andel af grønne arealer fordelt på regioner</p> <p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antal svanemærkede byggerier og renoveringer i Danmark • Befolkningssammensætning i byer • Antal ejendomme med grønne tage eller anden forsinkelse af regnvand • Forholdet mellem arealanvendelse og befolkningstilvæksten
	<p>DELMÅL 11.4. BESKYT VERDENS KULTUR- OG NATURARV</p> <p>Indsatsen for at beskytte og bevare verdens kultur- og naturarv skal styrkes.</p>
<p>FN indikator(er): 11.4.1. Samlede udgifter (offentlige og private) per indbygger anvendt til bevaring, og beskyttelse af al kultur- og naturarv, opdelt efter type (kulturarv, naturarv, blandet samt verdenskulturarv registreret under World Heritage Centre), forvaltningsniveau (nationalt, regionalt og lokalt/kommunalt), udgiftstype (drifts-/ anlægsudgift) og type af privatfinansiering (naturalier, privat non-profit sektor og sponsorater)</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: 11.4.i. Antal fredede bygninger</p> <p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antallet af udpegede bevaringsværdige bygninger i gældende byplanvedtægter og lokalplaner

	<p>DELMÅL 11.5. REDUCÉR NATURKATASTROFERS SKADELIGE KONSEKVENSER</p> <p>Inden 2030 skal antallet af dødsfald og antallet af berørte personer samt reduktion i de direkte økonomiske tab i forhold til det globale bruttonationalprodukt (BNP), som følge af katastrofer, herunder vandrelaterede katastrofer, reduceres betydeligt med fokus på beskyttelse af de fattige og mennesker i sårbare situationer.</p>
<p>FN indikator(er): 11.5.1. Antal af døde, forsvundne personer og personer, som er berørt af katastrofe per 100.000 mennesker 11.5.2. Direkte økonomisk tab i forbindelse med katastrofe i forhold til det globale BNP, herunder katastrofeskader på central infrastruktur og afbrydelse af basale tjenesteydelser</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: N/A Der er ikke identificeret relevante danske målepunkter til supplerer af FN's globalt gældende indikatorer, som opfylder de metodiske principper, og som ikke alene måler på ressourceinput. For eksempel er der modtaget forslag om at opføre offentlige investeringer i beskyttelse mod klimaforandringer og at opføre antallet af byer med klimasikrings-systemer.</p> <p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andel byer med udførte eller planlagte effektive klimasikrings-systemer
	<p>DELMÅL 11.6. REDUCÉR BYERNES MILJØBELASTNING</p> <p>Inden 2030 skal den negative miljøbelastning per indbygger reduceres, herunder ved at lægge særlig vægt på luftkvalitet og på husholdnings- og anden affaldsforvaltning.</p>
<p>FN indikator(er): 11.6.1. Andel af affald fra byer, der indsamles regelmæssigt og har en tilstrækkelig affaldsbehandling, ud af den samlede total genereret mængde affald fra byer opdelt, efter byer 11.6.2. Det årlige gennemsnitsniveau af fine partikler (for eksempel PM2.5 og PM10) i byer (vægtet indbyggertal)</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: 11.6.i. Mængde af affald fra husholdninger 11.6.ii. Andel genanvendt husholdningsaffald 11.6.iii. Andel eldrevne personbiler, busser og tog 11.6.iv. Andel indregistrerede eldrevne køretøjer i kommuner, regioner og stat</p> <p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opkobling til rensningsanlæg til spildevand • Andel eldrevne køretøjer i virksomheder, som varetager transport for det offentlige • Andel separat kloakering • Andel genanvendt byggeaffald
	<p>DELMÅL 11.7. GIV ALLE ADGANG TIL GRØNNE OFFENTLIGE RUM</p> <p>Inden 2030 skal der gives universel adgang til sikre, inkluderende og tilgængelige, grønne og offentlige rum, især for kvinder og børn, for ældre mennesker og for personer med handicap.</p>
<p>FN indikator(er): 11.7.1. Den gennemsnitlige andel af bebyggede områder i byer, der er åben tilgængelig for offentlig brug for alle, opdelt på køn, alder og personer med handicap 11.7.2. Andel af personer, der er ofre for fysisk eller seksuel chikane, opdelt på køn, alder, handicap og ulykkessted, indenfor de seneste 12 måneder</p>	<p>Forslag til danske målepunkter: 11.7.i. Oplevet tryghed i det offentlige rum</p> <p>Øvrige forslag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afstand til grønt område • Andel offentlige arealer per indbygger

DELMÅL 11.A. STYRK SAMMENHÆNGEN MELLEM LAND OG BY MED BEDRE PLANLÆGNING

Positive økonomiske, sociale og miljømæssige forbindelser mellem by, opland og landdistrikter skal støttes ved at styrke den nationale og regionale udviklingsplanlægning.

FN indikator(er):

11.a.1. Andel af befolkning, der lever i byer, der gennemfører bymæssige og regionale udviklingsplaner med inddragelse af befolkningsfremskrivning og ressourcebehov, opdelt efter byens størrelse

Forslag til danske målepunkter:

11.a.i. Andel studiepladser udenfor de større byer

Øvrige forslag:

DELMÅL 11.B. GØR LANGT FLERE AF VERDENS BYER MERE MODSTANDSDYGTIGE MOD KATASTROFER

Inden 2020 skal der ske en betydelig stigning i antallet af byer og bosættelser, der vedtager og gennemfører integrerede politikker og planer, der stræber mod inklusion, ressourceeffektivitet, modvirkning og tilpasning til klimaændringer, modstandsdygtighed over for katastrofer, og som udvikler og gennemfører helhedsorienteret katastrofe- risikostyring på alle niveauer, i overensstemmelse med Sendai-rammen for Katastrofe- og Risikoforebyggelse (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030).

FN indikator(er):

11.b.1. Andel af lokale regeringer, der vedtager og gennemfører lokale katastroferisikostyringsstrategier i overensstemmelse med Sendai-rammen for katastrofe- og risikoforebyggelse 2015-2030a

11.b.2. Andel af lokale regeringer, der har vedtaget og implementeret lokale strategier for at nedbringe katastroferisikoen i overensstemmelse med nationale strategier for at nedbringe katastroferisiko

Forslag til danske målepunkter:

N/A
Der er ikke identificeret relevante danske målepunkter til supplerung af FN's globalt gældende indikatorer, som opfylder de metodiske principper. Enkelte forslag har omhandlet kommunernes indsats og politikker. Grundet manglende datatilgængelighed er dette forslag placeret under øvrige forslag.

Øvrige forslag:

- Antal kommuner, som har og implementerer bæredygtigheds-politikker

DELMÅL 11.C. STØT DE MINDST UDVIKLEDE LANDE TIL AT BYGGE SOLIDT OG BÆREDYGTIGT

De mindst udviklede lande skal støttes, blandt andet gennem finansiel og teknisk bistand, til at bygge bæredygtige og robuste bygninger med anvendelse af lokale materialer.

FN indikator(er):

11.c.1. Andel af finansiel støtte til de mindst udviklede lande, som anvendes til konstruktion og eftermontering af bæredygtige, robuste og ressourceeffektive bygninger med brug af lokale materialer

Forslag til danske målepunkter:

N/A
Der er ikke identificeret relevante danske målepunkter til supplerung af FN's globalt gældende indikatorer, som opfylder de metodiske principper, eller som adskiller sig væsentligt fra FN's indikator. Der er modtaget få forslag til målepunkter for dette delmål, herunder et forslag om at opgøre andelen af den danske udviklingsbistand, der går til byer i udviklingslandene til at modvirke og tilpasse sig klimaforandringer og katastrofer.

Øvrige forslag:

DELMÅL 11.1. BYG SIKRE BOLIGER TIL EN OVERKOMMELIG PRIS

Dansk målepunkt 11.1.i. Oplevet økonomisk boligbyrde

Begrundelse

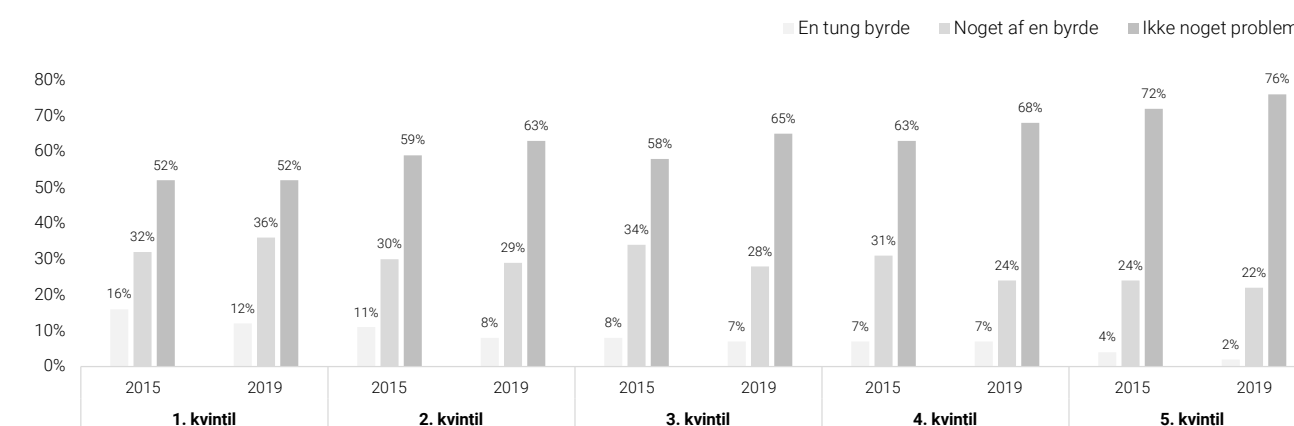
Udgiften til bolig påvirker den enkelte danskers og familiers økonomiske muligheder for at leve et trygt og sundt liv, idet boligudgiften kan udgøre en væsentlig andel af de samlede leveomkostninger. Om boligen vurderes at have en overkommelig pris, kan ansøges ud fra faktiske priser og ud fra oplevelsen af, om den økonomiske byrde er overkommelig. Ved at opgøre den oplevede økonomiske byrde ved boligudgiften er det muligt at belyse danskernes opfattelse af boligudgiften og herigennem deres opfattelse af muligheden for at have et rimeligt rådighedsbeløb til at leve et trygt og sundt liv. Der foreslås derfor et dansk målepunkt, der opgør hvordan den økonomiske byrde ved boligudgiften opleves af befolkningen.

Tendens

Mindst 50 procent af befolkningen på tværs af indkomstgrupper i Danmark oplever, at boligudgiften ikke er et problem. I gruppen med de højeste indkomster oplevede 76 procent i 2019, at boligudgiften ikke var et problem. Gennemsnitligt oplevede 66 procent af de tre grupper med mellemstore indkomster heller ikke boligudgiften som et problem. Gruppen med de laveste indkomster havde den højeste andel af befolkningen, der oplevede boligudgiften som en tung byrde med 12 procent i 2019. Tendensen for denne indkomstgruppe steg frem til 2018, og der var et markant fald i 2019 i den andel, der oplevede boligudgiften som en tung byrde.

Baseline

Figur 148 Oplevet økonomisk byrde ved boligudgiften

Note: Figuren viser udviklingen i, hvor stor en del af befolkningen der oplever boligudgiften som henholdsvis en tung byrde, noget af en byrde eller ikke noget problem, fordelt efter indkomstgruppe i fem kvintiler i perioden 2015-2019. Kun én af husstandens voksne er blevet interviewet. Det antages, at svarene dækker alle husstandsmedlemmer. Tallene er baseret på en stikprøve og dermed behæftet med en vis statistisk usikkerhed.
Kilde: Danmarks Statistik

Opdeling - Geografi			Opdeling - Befolkning			
Nationalt	Regionalt	Kommunalt	Køn	Alder	Herkomst	Indkomst
✓			✓			✓

Dansk målepunkt 11.1.ii. Udvikling i den økonomiske boligbyrde

Begrundelse

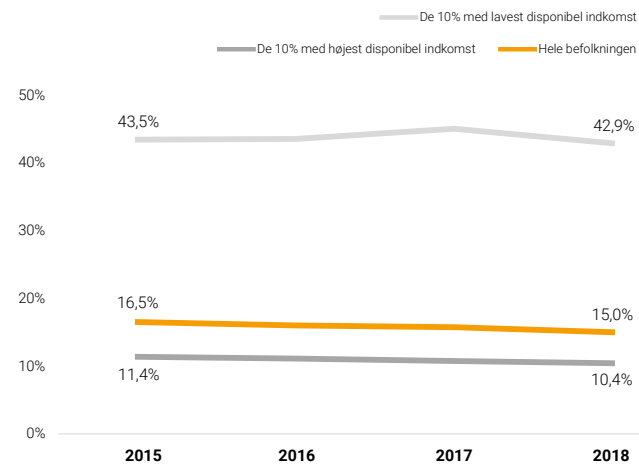
Den faktiske udgift til bolig påvirker den enkelte danskers og families økonomiske muligheder for at leve et trygt og sundt liv, idet boligudgiften kan udgøre en væsentlig andel af de samlede leveomkostninger. Ved at se på, hvor meget udgiften til en ejerbolig fylder i en families disponible indkomst, er det muligt at belyse den økonomiske byrde ved boligudgiften ud fra, hvor meget boligen faktisk koster, når der korrigeres for rente- og lønudviklingen. Målingen omfatter de dele af befolkningen, der bor i ejerbolig og således ikke ejere af andelsboliger og lejere.

Tendens

Boligbyrden er faldet for danskere i ejerbolig i perioden 2015-2018. Der er stor forskel på, hvor meget boligudgifter fylder i husholdningens budget. For de 10 procent med lavest disponibel indkomst fylder boligudgifter knap halvdelen af deres disponible indkomst, mens boligbyrden udgør omkring 10 procent for den tiendedel af befolkningen, som har de højeste disponible indkomster. Regionale forskelle vil kunne ses ved en opdeling af data på regioner.

Baseline

Figur 149 Økonomisk boligbyrde

Note: Figuren viser udviklingen i den økonomiske byrde ved boligudgiften for boligejere i Danmark i perioden 2015-2018. Den økonomiske byrde ved boligudgiften beregnes som forholdet mellem boligudgift og disponibel indkomst. I boligudgiften indgår renteudgifter og skatter, men ikke afdrag på boliglån. Opgørelsen dækker de privatpersoner, der bor i boliger (huse og lejligheder), som de ejer, og hvor de selv bor i boligen.
Kilde: Danmarks Statistik

Opdeling – Geografi			Opdeling – Befolkning			
Nationalt	Regionalt	Kommunalt	Køn	Alder	Herkomst	Indkomst
✓	✓	✓				✓

DELMÅL 11.2. SKAB BILLIGE OG BÆREDYGTIGE TRANSPORTSYSTEMER

Dansk målepunkt 11.2.i. Prisudvikling for kollektiv transport

Begrundelse

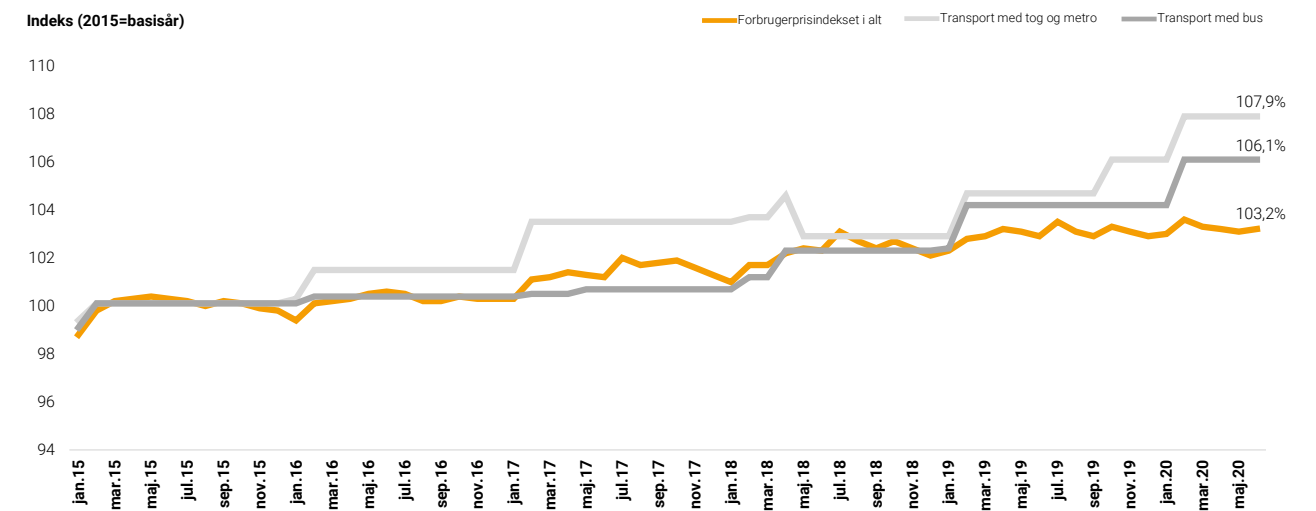
Pris er en vigtig faktor, når danskerne skal vælge hvilken form for transport de skal benytte. Hvis prisen for den kollektive transport bliver for høj, kan det få flere til at vælge privat transport i eksempelvis egen bil, hvilket kan give øget kødannelse på vejene, øget forurening og belastning af klimaet samt dårligere økonomi i den kollektive transport. Det foreslåede danske målepunkt opgør udviklingen i den relative pris for kollektiv transport sammenlignet med forbrugerprisindekset. Målepunktet kan herved belyse, om priserne for kollektiv trafik stiger mere end de generelle priser i samfundet.

Tendens

Prisen for transporttjenester har ligget omkring 5 procent højere end de gennemsnitlige forbrugerpriser siden 2015. Der er sket flere prishop i priserne for transport med metro og tog fra 2019 og frem.

Baseline

Figur 150 Relativ prisudvikling for udvalgte transporttjenester

Note: Figuren viser udviklingen i priser for udvalgte transporttjenester i forhold til den generelle prisudvikling i perioden 2015-2020. Basisåret er 2015.
Kilde: Danmarks Statistik

Opdeling – Geografi			Opdeling – Befolkning			
Nationalt	Regionalt	Kommunalt	Køn	Alder	Herkomst	Indkomst
✓						

Interesseret i at vide mere?

Download den fulde rapport her: <https://www.dst.dk/da/Statistik/Sdg/aktiviteter/danske-maalepunkter>

Danmarks Statistik
dst@dst.dk

Vores Mål er skabt med støtte fra:

**INDUSTRIENS
FOND** FREMME
DANSK
KONKURRENCEEVNE
The Danish Industry Foundation

**NORDEA
FONDEN**